

KÖZLEMÉNY A CS. ÉS KIR. MITROVICZAI (ÚJ SZERBIA)
TARTALÉK-KÓRHÁZBÓL.

Emberi veszettség esete.

Közli: ÚJHELYI MIKLÓS dr. cs. és kir. segédorvos,
a kolozsvári egyet. ált. kór. és gyógytani intézet tanársegéde.

A 19 éves kocsist 1916. szept. 3-án egy kóbor kutya az arcán: a járomcsont tájékán megharapta. A sérülés beteg állítása szerint oly felületes volt, hogy 2--3 nap alatt teljesen begyógyult. Orvosa azonnal a belgrádi Pasteur-intézetbe küldte, a hol szept. 7-én kapta az első védőoltást, melyet még 12 oltás követett. Szeptember 21-én az oltás befejezése után elhagyta az intézetet. Állítása szerint azonban már útközben rosszul érezte magát, étvágytalanság, fejfájás, derékfájás gyötörte, a miért is hazaérkezése után azonnal jelentkezett a gyengélkedő vizsgálaton, de orvosa, minthogy semmi eltérést sem talált nála, elutasította. Ő akkor, mint mondja, *„megszökött és 3 nap és 3 éjjel bolyongott a hegyek között“*, úgyszólván étlen-szomjan. Arra a kérdésre, hogy miért szökött meg, azt feleli, *„azért, mert a trénnél, ahol volt, nem sétálhatott eleget, e nélkül pedig nem volt nyugta s egész éjjel nem tudott aludni.“* Étvágya már ebben az időben alig volt, szept. 29-én pedig már semmit sem tudott nyelni, lélekzése is nehézkessé vált, sőt fuldoklott. Orvosa okt. 2-án kroup? kórismével tracheotomia megejtése végett a tartalékkórházba küldte.

Középmagas, gyengén táplált beteg, a ki a hozzáintézett kérdésekre különösen a belélekezéskor fokozódó torokgöresöktől, nagyfokú légszomjtól, szakadozott, de értelmés feleleteket ad. Közérzete a már említett göresöktől és légszomjtól nagy mértékben zavart, hasonlóképpen a szikra- és karikalátástól, mely

különösen az esti órákban szokott fokozódni. Végtagjai időnként elzsibbadnak s úgy érzi, mintha bolhák mászkálnának rajta. Reflexek, különösen a garat-reflex nagy mértékben fokozottak. Mindkét oldalon élénk Babinski és Oppenheim váltható ki. Pupillák tágak, fényre renyhén reagálnak, időnként kancsalít.

Nyelv bevont, minthogy a szájában felgyülemelő nyálat lenyelni nem tudja, folyton köpköd. A próbaképpen feléje nyújtott folyadéktól élénk visítással fordul el és fejét mélyen befúrja a párnái közé, miközben igen erős göresös rángatózás látható az egész testen. Has kissé puffadt, lép megnagyobbodott, széke 2 napja nem volt, vizelet napi mennyisége 4·8 decziliter, sötét sárga. Fajsúly 1022, savanyú, fehérje 2‰. ESBACH szerint, cukor kb. 1·5‰, üledéke rendes. A tüdők felett mindenütt kishólyagú szöreszörejek, szívhangok kissé tompák, de tiszták, pulsus 102, kis hullámú, puha, könnyen elnyomható. Hőmérs. 38·6. $3 \times 0\cdot02$ morphin bőr alá, chloralhydrat-esőrök.

Okt. 3. Az éjszakát álmatlanul töltötte, többször felkelt, semmit sem vesz magához, arról panaszkodik, hogy a legkisebb levegő mozgást is megérzi, nem tud egy pillanatig nyugton maradni, folyton sétál, testét erősen előre hajtva, állítása szerint azért, hogy úgy könnyebben kerüli el, hogy a levegő a szájába toluljon. A legkisebb szélre űrült futásnak ered s nem egyszer összeesik. Szárazság-érzés a torokban. $0\cdot02$ morphin.

Okt. 4. Éjjel kb. 12 óráig félálomszerű állapotban volt, mely idő alatt hallucinatioi, esetleg álmoképei lehettek. Felébredése után ugyanis arról panaszkodott, hogy egy katonatiszt volt nála, a ki megverte, majd huga, a ki a háború elején meghalt, látogatta meg s megígérte, hogy magával viszi. Ezen nyugalmi állapot alatt szeme folyton nyitva volt s többször lehetett karjain intentios remegést megfigyelni. Hozzám, a ki vele egy szobában töltöttem az éjszakát, többször kérdéseket intézett. Éjfél után ismét nyugtalan lett, felkelt az ágyából, gyakran sírva fakadt, a minek okát családi gondokban adja. Reggel felé, mikor az ápolónő tejjel kínálta, méregbe jött s két ablakot kitorve azon dobta ki az üveget, majd nyugtalan-

sága annyira fokozódott, hogy mindenkit karmolni akart, kezét össze kellett kötni.

Okt. 5. A reggeli morphin befeeskendezés után kissé nyugodtabb lett, 2 deczi tejet vett magához olyanformán, hogy a tejet betakartuk és egy hosszú gummicsovön keresztül szívta be. Ha látta a tejet, meg sem kísérelte az ivást, félve a görcsöktől. Feltűnő könnyen nyelt le csokoládé darabkákat. Dél-felé igen nyugtalan lett, folytonosan rémképeket látott, felhők, füstoszlopok keringtek felette, a melyek meg akarják fojtani, tágult pupillákkal, felfelé fordult szemekkel groteszk mozdulatokat tesz, a melyekkel a felhőket kerüli ki, folyton járkálni akar, de járása oly remegő, hogy csak fogózkodva tud pár lépést tenni. Minden segítséget erélyesen visszautasít, mert a közelében levő emberek mindig rálehelnek s ez rögtön görcsöket vált ki. Jobban lát, mint az Isten, mert látja a padló repedéseiből feljövő gázokat. Érzékenysége a levegő áramlatokkal szemben még fokozottabb.

D. u. kb. 4 órát töltött megint félálomban. Ezen idő alatt a sexualis életbe vágó álmoképei voltak. Szidja a nőket, a kik őt becsalták egy házba és ott erkölestelenkedtek vele, követeli a nemzőszervei kiírtását, minthogy azok ennek következtében rothadásnak indultak s ő annak szagától nem tud szabadulni. Esti hőmérs. 38,4, pulsus 112.

Okt. 6. Nyugtalanul eltöltött éjszaka után reggel 9 óra tájban hirtelen összeesett és hányt. Ezután több lábra állni nem tud. 11 óra tájban kifejezett paraplegia erősen fokozott térdreflexekkel. Cyanosis perczről-perczre fokozódik, légzése szakadozott, kihagyó. D. u. 2 órakor végtagok, fül, orr kékek, hidegek, CHEINE-STOCKS-féle légzés, arythmiás szív működés. Hőmérs. 36,1. D. u. 3 ó. halál.

Tetemvizsgálat: A fej lágyrészeinek lefejtésénél mindenütt folyékony, sötét-vörös vér ürül. Pia mater bővérű, megnyitása alkalmával savós, kissé véres folyadék ürül. Agy-féltékék erősen bővérűek, haragos vörös színűek, a metszési lapon mindenütt sok vérpont, agygyomrocsok tágultak, a rendesnél több véres savós folyadékkal. Szív diastoleban, folyékony vérrel telt. Tüdők szabadok, a pleura-ürben kb. 200 ccm. savós folya-

dék, metszési lap sötét vörös, nyomásra sok savó ürül. Gyomorban bővérűség, belek üresek, bővérűek, gázzal teltek, máj vérbő, lép megnagyobbodott, állománya nem törékeny, vesék duzzadtak, kékes-vörös színűek. Húgyhólyag telt.

A nyultagyból oltás egy fiatal 3100 gr. súlyú házinyúl agyburka alá.

Okt. 6–14. között a nyúl hőmérs. 39.0–39.1.

„ 15. 39.2–39.9

„ 16. 39.8–40.4 reszket, kissé nyugtalan.

„ 17. 39.8–36.1 medenczéje bénult.

„ 18. reggel †

Tetemvizsgálat: Agy haragos vörös, Ammon-szarvból festett készítményben nagyszámú apró Negri-testecske.